

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS PROKURORAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL REKOMENDACIJŲ DĖL KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMO IR PERDAVIMO
TEISMUI PATVIRTINIMO**

2015 m. birželio 1 d. Nr. I-136

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi ir 16 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u pridedamas Rekomendacijas dėl kaltinamojo akto surašymo ir perdavimo teismui.

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr. I-47 „Dėl ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo“ 1.4 punktą;

2.2. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2007 m. gruodžio 13 d. įsakymą Nr. I-179 „Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 11 d. įsakymo Nr. I-47 „Dėl ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo“.

3. S k e l b i u šį įsakymą Teisės aktų registre.

4. P a v e d u Dokumentų valdymo ir asmenų aptarnavimo skyriui apie įsakymo paskelbimą Teisės aktų registre pranešti Generalinės prokuratūros ir teritorinių prokuratūrų prokurorams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.

Generalinis prokuroras

Darius Valys

REKOMENDACIJOS DĖL KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMO IR PERDAVIMO TEISMUI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Galimi tokie ikiteisminio tyrimo pabaigimo būdai: surašomas kaltinamasis aktas; surašomas pareiškimas dėl teismo baudžiamojo įsakymo priėmimo ar dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka; surašomas nutarimas perduoti bylą teismui spręsti dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo; ikiteisminis tyrimas nutraukiamas.

2. Rekomendacijų dėl kaltinamojo akto surašymo ir perdavimo teismui (toliau – Rekomendacijos) paskirtis reglamentuoti ikiteisminio tyrimo pabaigimą, kai jis baigiamas surašant kaltinamąjį aktą. Ikiteisminio tyrimo pabaigimą kaltinamojo akto surašymu, kaltinamojo akto turinį ir perdavimo teismui procedūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 218, 219 ir 220 straipsniai.

II. PROKURORO VEIKSMAI, GAVUS IKITEISMINIO TYRIMO MEDŽIAGĄ IR ATASKAITĄ

3. Prokuroras, susipažinęs su ikiteisminio tyrimo medžiaga (tais atvejais, kai pats neatlieka ikiteisminio tyrimo) ir trumpa rašytine ikiteisminio tyrimo pareigūno atliktų ikiteisminio tyrimo veiksmų ataskaita (jeigu tokia yra pateikta), privalo įvertinti, ar yra pagrindas pabaigti ikiteisminį tyrimą. Prokurorui turi būti skiriamas laikotarpis susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir ikiteisminio tyrimo pareigūno surašyta ataskaita. Rašytinės ataskaitos turinys turi atitikti BPK 219 straipsnio 1 dalies 2–7 punktuose nurodytą kaltinamojo akto turinį.

4. Prokuroras per 14 dienų nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos prokuratūroje gavimo privalo įvertinti, ar surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamą kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo. Įsitikinęs, kad tokių duomenų surinkta pakankamai, prokuroras paskelbia (gali pavesti tai atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, jeigu ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas) įtariamajam, o jo gynėjui, nukentėjusiajam, jo atstovui, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams praneša (gali pavesti tai atlikti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, jeigu ikiteisminį tyrimą ar daugumą jo veiksmų atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas), kad ikiteisminis tyrimas pabaigtas ir kad minėti proceso dalyviai turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Proceso dalyviams apie tai pranešama su jais suderintu būdu (elektroniniu paštu, paštu, faksu) arba specialiaje interneto tinklalapyje ir proceso dalyvių nurodytais elektroninio pašto adresais. Ypatingais atvejais, atsižvelgdamas į ikiteisminio tyrimo medžiagos sudėtingumą ir apimtį, ši terminą rezoliucija gali pratęsti (ne daugiau kaip iki 14 dienų) aukštesnysis prokuroras.

5. Prokuroras, susipažinęs su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir nustatęs, kad nėra pagrindo ikiteisminį tyrimą pabaigti kaltinamojo akto surašymu, per Rekomendacijų 4 punkte numatytus terminus, kurie negali būti ilgesni už byloje nustatytą ikiteisminio tyrimo atlikimo terminą, priima nutarimą (esant BPK nustatytiems pagrindams) nutraukti ikiteisminį tyrimą arba duoda rašytinius nurodymus atlikti papildomus proceso veiksmus ir ikiteisminio tyrimo medžiagą grąžina ikiteisminio tyrimo įstaigai.

6. Prokuroras susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir įvertinti, ar ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamą kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, gali ir ikiteisminio tyrimo įstaigoje ar elektroninių ryšių priemonėmis. Tokiu atveju

ikiteisminio tyrimo medžiaga į prokuratūrą gali būti nesiunčiama, o pavedimas atlikti BPK 218 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyje numatytus veiksmus ikiteisminio tyrimo pareigūnui duodamas raštu.

7. Proceso dalyvio prašymą papildyti ikiteisminį tyrimą prokuroras išsprendžia per 10 dienų nuo prašymo ir jam išnagrinėti reikalingos ikiteisminio tyrimo medžiagos gavimo prokuratūroje priimdamas motyvuotą nutarimą. Jeigu kartu su prašymu papildyti ikiteisminį tyrimą gaunami prašymai, nesusiję su ikiteisminio tyrimo papildymu, nutarime nurodoma, kad tokie prašymai paliekami nenagrinėti. Atskirai gautą su ikiteisminio tyrimo papildymu nesusijusį proceso dalyvio prašymą (pvz., nutraukti ikiteisminį tyrimą) prokuroras palieka nenagrinėtą priimdamas nutarimą.

Prokuroro nutarimas atmesti prašymą papildyti ikiteisminį tyrimą ar nutarimas palikti prašymą nenagrinėtą neskundžiamas.

Jeigu prokuroras, išnagrinėjęs proceso dalyvio prašymą, nusprendžia atlikti papildomus proceso veiksmus, ikiteisminio tyrimo atlikimo terminai pratęsiami Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2010 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. I-142 „Dėl Ikiteisminio tyrimo terminų kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-13](#), 2016-01-14, paskelbta TAR 2016-01-18, i. k. 2016-01155

7¹. Rekomendacijų 7 punkto nuostatos netaikomos sprendžiant prašymus dėl proceso dalyvių teisių, susijusių su gynyba, atstovavimu ir nušalinimu, užtikrinimo ar asmenų, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, teisių užtikrinimo.

Prašymai, susiję su gynyba ir nušalinimu, išsprendžiami atitinkamai BPK 49, 50 ir 60 straipsniuose nustatyta tvarka, o prašymai dėl atstovavimo ar dėl asmenų, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, teisių užtikrinimo išsprendžiami BPK 62–64 straipsniuose nustatyta tvarka.

Papildyta punktu:

Nr. [I-13](#), 2016-01-14, paskelbta TAR 2016-01-18, i. k. 2016-01155

8. Jei susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga metu įtariamasis pasislepia, prokuroras paveda toliau tęsti ikiteisminį tyrimą, siekiant surasti pasislėpusį įtariamąjį bei užtikrinti jo dalyvavimą procese. Proceso dalyviams apie tai pranešama su jais suderintu būdu (elektroniniu paštu, paštu, faksu) arba specialiaame interneto tinklapyje ir proceso dalyvių nurodytais elektroninio pašto adresais. Suradus pasislėpusį įtariamąjį, proceso dalyviams pranešama apie jų teisę susipažinti su ta ikiteisminio tyrimo medžiaga, kuri gauta atlikus papildomus proceso veiksmus.

III. KALTINAMOJO AKTO SURAŠYMAS

9. Prokuroras, kai yra atlikti BPK 218 straipsnyje numatyti veiksmai, surašyti kaltinamąjį aktą privalo per 7 dienas. Šį terminą rezoliucija gali pratęsti aukštesnysis prokuroras. Tuo atveju, kai BPK 218 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyje numatytus veiksmus atliko ikiteisminio tyrimo pareigūnas, kaltinamojo akto surašymo terminas skaičiuojamas nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos gavimo prokuratūroje dienos.

Jeigu proceso dalyviai, susipažinę su ikiteisminio tyrimo medžiaga, pateikė prašymus papildyti ar nutraukti ikiteisminį tyrimą, kaltinamojo akto surašymo terminas skaičiuojamas nuo tokių prašymų atmetimo dienos.

Proceso dalyvių prašymai, pateikti praleidus prokuroro nustatytą terminą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pateikti prašymus dėl ikiteisminio tyrimo papildymo, nenagrinėjami. Tokie prašymai pridedami prie ikiteisminio tyrimo medžiagos, kuri kartu su kaltinamuoju aktu perduodama teismui. Apie prašymo pridėjimą prie ikiteisminio tyrimo medžiagos ir perdavimą teismui pranešama prašymą pateikusiam proceso dalyviui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-13](#), 2016-01-14, paskelbta TAR 2016-01-18, i. k. 2016-01155

10. Kaltinamajame akte be BPK 219 straipsnio 1 dalies 1 punkte reikalaujamų duomenų turi būti nurodomas ne tik teismo pavadinimas, bet ir tikslus adresas.

11. Kaltinamajame akte be BPK 219 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų įtariamojo duomenų turi būti nurodoma: įtariamojo gyvenamoji vieta, pilietybė, tautybė, turimas išsilavinimas, duomenys apie kardomąją priemonę (jei suimtas, kur laikomas), apie neišnykusį ir nepanaikintą teistumą, taip pat duomenys apie išnykusį arba panaikintą teistumą, jeigu jie reikšmingi apibūdinant asmenį arba pagrindžiant įrodinėtinas bylos aplinkybes, administraciniai teisės pažeidimai, kiti įtariamojo asmens duomenys.

12. Siekiant nepažeisti įtariamojo teisės į gynybą, BPK 219 straipsnio 1 dalies 3 punkte reikalaujamas nusikalstamos veikos aprašymas turi atitikti BPK 187 straipsnyje numatyto pranešimo apie įtarimą turinį (neišvardijamos tik įtariamojo teisės), išskyrus atvejus, numatytus Rekomendacijų dėl pranešimo apie įtarimą parengimo ir nusikalstamų veikų perkvalifikavimo ikiteisminio tyrimo metu 18, 19 ir 21 punktuose. Aprašius nusikalstamą veiką turi būti nurodytas ir BPK 219 straipsnio 1 dalies 5 punkte reikalaujamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) straipsnis (jo dalis ir punktas), kuriame numatyta atsakomybė už padarytą veiką. Taip pat turi būti nurodomi duomenys apie nukentėjusįjį (šie duomenys gali būti nurodyti ir pačiame veikos aprašyme), įtariamojo atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės.

13. Pateikiant BPK 219 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytus duomenis, kuriais grindžiamas kaltinimas, būtina nurodyti bylos tomus ir lapus, kuriuose tie duomenys užfiksuoti. Tokie duomenys galėtų būti: įtariamojo prisipažinimas, nukentėjusiojo ir liudytojų parodymai, specialistų išvados ir ekspertizių aktų išvados, kiti duomenys, užfiksuoti proceso veiksmų protokoluose, dokumentai ir daiktai. Turi būti nurodoma tik proceso veiksmų protokoluose ar kituose dokumentuose užfiksuotų duomenų esmė.

14. Jeigu įtariamasis nesutinka su jam pareikštu įtarimu, kaltinamajame akte būtina nurodyti įtariamojo poziciją. Pvz., įtariamasis neigia dalyvavęs darant nusikalstamą veiką; neigia dalyvavęs darant nusikalstamą veiką ir paaiškina, kad jį apšmeižė kitas įtariamasis dėl priešiško tarpusavio santykių ar pan. Įtariamojo pozicija gali būti nurodyta prieš pateikiant BPK 218 straipsnio 4 dalyje reikalaujamus duomenis, kuriais grindžiamas kaltinimas, arba pateikus šiuos duomenis.

15. Kaltinamajame akte turi būti nurodyti ir kiti duomenys: apie pareikštus nušalinimus, civilinį ieškinį, taikomą laikiną nuosavybės teisių apribojimą ir jo terminus, laikiną nušalinimą nuo pareigų ar laikiną teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymą, proceso išlaidas, procesinių prievartos priemonių taikymo ir tyrimo veiksmų atlikimo protokolų priedus (laikmenų su informacija), daiktų ir dokumentų, turinčių reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, buvimo vieta.

16. Vykdamas BPK 219 straipsnio 1 dalies 6 punkto reikalavimus, turi būti nurodomi ne tik įtariamojo gynėjo vardas ir pavardė, bet ir advokato kontoros adresas.

17. Kaltinamojo akto surašymo metu prokuroras gali kreiptis dėl terminuotų kardomųjų priemonių ir kitų procesinių prievartos priemonių (laikino nuosavybės teisės apribojimo, laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymo) terminų pratęsimo. Šie dokumentai pridedami prie ikiteisminio tyrimo medžiagos.

18. Kai kaltinamasis pasislepia iki surašyto kaltinamojo akto jam įteikimo, prokuroras paveda tęsti ikiteisminį tyrimą, siekiant surasti pasislėpusį kaltinamąjį bei užtikrinti jo dalyvavimą procese. Proceso dalyviams apie tai pranešama Rekomendacijų 8 punkte numatyta tvarka. Suradus pasislėpusį kaltinamąjį, proceso dalyviams pranešama apie jų teisę susipažinti su ta ikiteisminio tyrimo medžiaga, kuri gauta atlikus papildomus proceso veiksmus. Atlikus šiuos veiksmus, surašomas naujas kaltinamasis aktas, o ankstesnis kaltinamasis aktas netenka galios.

IV. KALTINAMOJO AKTO PERDAVIMAS TEISMUI

19. Prokuroras teismui perduoda kaltinamąjį aktą ir visą ikiteisminio tyrimo medžiagą, išskyrus daiktus ir dokumentus, nurodytus Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo dokumentų sudėjimo į bylą tvarkos 5 punkte. Likusi neperduota teismui medžiaga sudedama į ikiteisminio

tyrimo kontrolės bylą vadovaujantis Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo dokumentų sudėjimo į bylą tvarkos nuostatomis.

20. Jei kaltinamasis yra nepilnametis, teismui būtina perduoti medžiagą apie ištirtas BK 91 straipsnio 2 dalyje numatytas aplinkybes:

20.1. nepilnamečio gyvenimo ir auklėjimo sąlygas;

20.2. nepilnamečio sveikatos būklę ir socialinę brandą (nepilnamečio charakteristika (gaunama iš mokyklos, seniūnijos ar pan.), duomenys apie išsilavinimą, t. y., kiek klasių baigė, ar mokosi, jei taip, kokie mokymosi rezultatai, lankomumas ir pan.);

20.3. anksčiau taikytas poveikio priemonės ir jų veiksmingumą;

20.4. nepilnamečio elgesį po nusikalstamos veikos padarymo.

21. Prokuroras teismui atskirai nuo ikiteisminio tyrimo medžiagos pateikia liudytojų, kurie turėtų būti apklausti teisiamejame posėdyje, adresų sąrašą ir proceso dalyvių asmens duomenis. Specialistas ir ekspertas į asmenų, kurie turėtų būti apklausti teisiamejame posėdyje, sąrašą įrašomi, jeigu prokuroras nusprendžia, kad jų parodymai būtini specialisto išvadai ar ekspertizės aktui paaiškinti ar papildyti. Pažymos apie proceso dalyvių asmens duomenis sudedamos atskirai, sunumeruojamos ir pateikiamos teismui su apyrašu. Šis segtuvas ir adresų sąrašas kartu su kaltinamuoju aktu ir ikiteisminio tyrimo medžiaga į teismą siunčiami vienu lydraščiu.

22. Prieš perduodant ikiteisminio tyrimo medžiagą teismui, kaltinamojo akto nuorašas kaltinamajam įteikiamas pasirašytinai (kaltinamasis pasirašo kaltinamojo akto nuorašo antrajame egzemplioriuje arba pateikia rašytinį patvirtinimą apie kaltinamojo akto nuorašo įteikimą) arba išsiunčiamas registruotu paštu su įteikimu. Kaltinamojo sutikimu kaltinamojo akto nuorašas gali būti išsiunčiamas kaltinamajam elektroninių ryšių priemonėmis arba įteikiamas perkeltas į elektroninę laikmeną. Jeigu kaltinamasis generalinio prokuroro nustatytos formos pažymoje apie proceso dalyvio asmens duomenis yra išreiškęs sutikimą gauti proceso dokumentus elektroninio ryšio priemonėmis, kaltinamojo akto nuorašas kaltinamajam išsiunčiamas be atskiro prašymo.

Kaltinamojo akto nuorašo išsiuntimą elektroninių ryšių priemonėmis patvirtina prokuroro elektroniniu paštu išsiųsto pranešimo atspausdinta kopija, o kaltinamojo akto nuorašo gavimą elektroninėje laikmenoje raštu patvirtina pats kaltinamasis.

Prokuroro pavedimu kaltinamojo akto nuorašą kaltinamajam pasirašytinai įteikti gali prokuroro padėjėjas, vyriausiasis specialistas (teisininkas), suėmimo ar laisvės atėmimo vietos įstaigos administracija, o išimtiniais atvejais – ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [I-13](#), 2016-01-14, paskelbta TAR 2016-01-18, i. k. 2016-01155

23. Jeigu kaltinamasis nemoka lietuvių kalbos, kaltinamasis aktas turi būti išverstas į kaltinamojo gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka. Tokiam kaltinamajam kartu su kaltinamojo akto nuorašu įteikiamas kaltinamojo akto vertimas į gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka. Kaltinamojo akto vertimą organizuoja prokuroras. Antrasis kaltinamojo akto vertimo egzempliorius laikomas ikiteisminio tyrimo kontrolės byloje.

24. Jeigu kaltinamasis – užsienio pilietis, kaltinamas dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir BK 7 straipsnio pagrindais, yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, prokuroras išsiunčia kaltinamojo akto nuorašą ir jo vertimą Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytoms centrinėms susižinojimo įstaigoms užsienio valstybėse, o kaltinamojo gynėjui kaltinamasis aktas įteikiamas vadovaujantis Rekomendacijų 22 punkto nuostatomis.

25. Kaltinamasis aktas ir visa ikiteisminio tyrimo medžiaga gali būti perduota teismui ir kaltinamajam neįteikus kaltinamojo akto vertimo, tačiau prokuroras turi užtikrinti, kad kaltinamojo akto vertimas kaltinamajam būtų įteiktas iki teismo posėdžio pradžios, likus pakankamai laiko pasirengti gynybai.

26. Kaltinamojo akto ir jo vertimo įteikimą patvirtinantys dokumentai pateikiami teismui, o jų nuorašai saugomi ikiteisminio tyrimo kontrolės byloje.

27. Surašytas kaltinamasis aktas su ikiteisminio tyrimo medžiaga, segtuvu su proceso dalyvių asmens duomenimis, adresų sąrašu ir lydraščiu, kuriame nurodomos pavardės teisėjų, sprendusių įtariamojo suėmimo ar suėmimo pratęsimo klausimą, sankcionavusių procesinių

prievartos priemonių taikymą arba nagrinėjusių proceso dalyvių skundus toje pačioje byloje, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po kaltinamojo akto nuorašo įteikimo siunčiami teismui. Lydraštyje taip pat nurodoma kaltinamojo laikymo vieta, jeigu kaltinamajam paskirta kardomoji priemonė – suėmimas. Tais atvejais, kai valstybinį kaltinimą teisme palaikys kitos teritorinės prokuratūros prokuroras, tai pažymima lydraštyje. Vienas lydraščio egzempliorius laikomas ikiteisminio tyrimo kontrolės byloje.

28. Jeigu kaltinamasis suimtas, prokuroras kaltinamąjį aktą su ikiteisminio tyrimo medžiaga privalo perduoti teismui likus ne mažiau kaip dešimčiai dienų iki suėmimo termino pabaigos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-13](#), 2016-01-14, paskelbta TAR 2016-01-18, i. k. 2016-01155

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2015 m. birželio 1 d. įsakymo Nr. I-136 „Dėl Rekomendacijų dėl kaltinamojo akto surašymo ir perdavimo teismui patvirtinimo“ pakeitimo